

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/4/2020
Identifikačné číslo spisu: 5817204619
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5817204619.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Z. R., bývajúceho v V., 2/ S. R., 3/ R. R., 4/ R. R., 5/ P. R., žalobcovia 2/ až 5/ bývajúcí v V., všetci zastúpení JUDr. Dušan Serek advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Námestove, Hattalova 373/3, proti žalovanej S. T., rod. Z., bývajúcej v V., zastúpenej JUDr. Petrom Vévurkom, advokátom so sídlom v Námestove, ul. Mieru 312/13, o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2C/48/2017, o dovolaní žalobcov 1/ až 5/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. februára 2019 sp. zn. 10Co/39/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .
Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. septembra 2018 č. k. 2C/48/2017-98 v celom rozsahu zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali nahradenia prejavu vôle žalovanej tak, že je povinná ako predávajúca uzatvoriť so žalobcami ako kupujúcimi kúpnu zmluvu (ktorá bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť rozsudku) týkajúcu sa dotknutých (v žalobe presne vymedzených) nehnuteľností. Vychádzal zo záveru, že žalovaná je s D. Z., D. R. a L. O., od ktorých nadobudla na základe kúpnych zmlúv predmetné nehnuteľnosti, v príbuzenskom vzťahu; jedná sa o prarodičov žalovanej, teda sestry jej starej matky F. Z.. Okresný súd konštatoval, že okrem uvedeného príbuzenského vzťahu, ide aj o veľmi blízky osobný vzťah, intenzitu ktorého možno posúdiť tak, že by ujmu, ktorá by sa stala žalovanej, každá z nich pocítovala ako ujmu vlastnú. Predmetný blízky vzťah deklarovali vyššie menované aj čestnými vyhláseniami. Okresný súd uzavrel, že z výpovede žalovanej je objektívne preukázané, že popis vzájomných vzťahov s D. Z., D. R. a L. O. vzhľadom na stupeň príbuzenstva nie je bežný, a teda spĺňa predpoklady príbuzenstva v zmysle § 116 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“), preto žalobu žalobcov ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že v spore plne úspešná žalovaná má podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej aj „CSP“) nárok na ich náhradu voči žalobcom 1/ až 5/ v celom rozsahu; vyslovil, že o výške náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcov rozhodol rozsudkom z 28. februára 2019 č. k. 10Co/39/2019-132 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Krajský súd vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) rozhodol podľa § 387 ods. 1 CSP. V odôvodnení rozhodnutia sa stotožnil so súdom prvej inštancie, pričom navyše uviedol, že v zmysle § 140 OZ výnimka z predkupného práva pri prevode spoluvlastníckeho podielu, t. j. aj výnimka z povinnosti prevádzajúceho spoluvlastníka ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel najskôr ostatným spoluvlastníkom, vychádza z preferencie blízkych (prioritne rodinných) vzťahov pred vzťahmi vlastníckymi, resp. pred ochranou vecného práva - práva spoluvlastníka. Pokiaľ dochádza k prevodu spoluvlastníckeho podielu na blízke osoby, nedisponujú ostatní spoluvlastníci nielen oprávnením prednostne sa o dotknutý spoluvlastnícky podiel uchádzať, ale ani oprávnením relevantne spochybníť z titulu nerešpektovania predkupného práva platnosť takéhoto prevodu. Občiansky zákonník v otázke blízkych osôb v ustanovení § 116 vymedzuje prioritne subjekty, ktoré bez akéhokoľvek ďalšieho skúmania, resp. bez akejkoľvek ďalšej podmienky majú status blízkej osoby. Ide o osoby nachádzajúce sa v najužších rodinných väzbách (predkovia - potomkovia, súrodenci a manželia). Zároveň v časti za bodkočiarkou definuje (v podstate neohraničenú) skupinu, ktorá na status blízkej osoby potrebuje predovšetkým splniť podmienku, aby ujmu jednej z dotknutých osôb druhá dôvodne pociťovala ako ujmu vlastnú. Jednoznačne ide o pomer, ktorý vychádza zo subjektívneho vnútorného emocionálneho vzťahu a v zásade niet žiadnych bezprostredne merateľných a paušálnych kritérií/veľičín, ktoré by presne vymedzovali, kedy už medzi dotknutými osobami ide o vzťah osôb blízkych, a kedy ešte nie. Uvedené nie je v rozpore s tým, že na preukázanie existencie takéhoto vnútorného pocitu/vzťahu musia byť dané určité v konkrétnostiach prípadu navonok sa prejavujúce individualizované okolnosti. V preskúmvanej veci bol zo strany žalobcov vykonaný veľmi podrobný výsluch žalovanej, pričom zistenia z tohto vypočutia žalobcovia žiadnym spôsobom nespochybňovali. V tomto smere krajský súd zdôraznil, že v rámci vyhodnotenia daného dôkazu nebola určujúcou zápisnica o pojednávaní, ale (autentický) zvukový záznam, ktorý je v zmysle § 98 CSP jediným formálne akceptovaným zaznamenaním priebehu a obsahu procesného úkonu súdu. Z výpovede žalovanej a predovšetkým z jej odpovedí na otázky právneho zástupcu protistrany je nesporné, že podrobné informácie o jej pratetách (pani L. O., pani D. R. a pani D. Z.), ktoré na ňu previedli kúpnyimi zmluvami ich spoluvlastnícke podiely, sú založené na dlhodobom intenzívnom vzájomnom kontakte. Vzťahy medzi menovanými a žalovanou vykazujú značnú intenzitu vzájomnej dôvery, pomoci a spolupatričnosti. Pokiaľ prioritne obvyklú pomoc na „dennej báze“ poskytuje iná osoba (ako vo vzťahu k pani Z. dcéra pani R., ktorá s ňou žije i v spoločnej domácnosti), nie je nutné skúmať poskytovanie pomoci pri štandardných činnostiach zo strany žalovanej. Naopak, práve spoločné trávenie času, resp. pomoc pri aktivitách, ktoré predstavujú akúsi nadstavbu bežných (v zmysle pre každodenný život nevyhnutných a od neho neoddeliteľných) činností, preukazuje výraznú mieru vnútorného emočného prepojenia žalovanej a jej pratiet. Ak vo sfére, ktorú ony prežívajú ako pokojnú, až duchovnú (napr. návšteva kostola, úprava hrobových miest, návšteva rodného kraja počas významných sviatkov, ale i rozhovory o interných až intímnych rodinných veciach) sa panie Z., R. a O. cítia konformne v spoločnosti žalovanej a navzájom tento kontakt opakovane vyhľadávajú, je potom jednoznačne nutné ich vzťah kvalifikovať ako vzťah spĺňajúci definíciu blízkych osôb v zmysle § 116 OZ, časť za bodkočiarkou. Rozhodne nejde o iba akési náhodné, ojedinelé a takmer len zdvorilostné stretnutia „pri káve“, ako sa ich - nezodpovedajúco stavu veci a bez akéhokoľvek relevantného skutkového spochybnenia - snaží prezentovať strana žalobcov. Rovnako vo vzťahu k pani O., ktorá jediná zo „zainteresovaných“ osôb žije mimo V., neobstojí poukazovanie na nízku intenzitu kontaktov so žalovanou. Menovaná totiž vždy, keď príde do V. (hoci len niekoľkokrát za rok), sa stretne so žalovanou. Navyše žalovaná ju i sama iniciatívne navštívi v mieste jej bydliska (v Y.), ktoré okolnosti žalobcovia v odvolaní vôbec nespochybňujú. Je nutné pripomenúť, že v otázke posúdenia hĺbky/kvalifikovanej kvality vzájomného vnútorného vzťahu (aby ujmu utrpenu jednou z dotknutých osôb druhá pociťovala ako vlastnú) nie je určujúca početnosť priamych stretnutí. Samotný prípadný faktický stav, kedy sa konkrétne osoby z objektívnych dôvodov (napr. vzdialenosť bydlísk, vyšší vek, problémy s dopravou...) dlhobojšie bezprostredne/osobne vôbec nestretnú, nemá osobitnejší vplyv na danosť vnútorného emocionálneho vzťahu. Z daného titulu nie je podstatné, či v čase namietaných prevodov spoluvlastníckych podielov bola žalovaná na rodičovskej, resp. materskej dovolenke a či v dôsledku starostlivosti o dieťať a vo veľmi útlom veku bola intenzita osobných kontaktov znížená. V

tomto smere však žalujúca strana výsluch žalovanej ani nevedla, pričom zo všeobecnejšieho hľadiska (aj z dôvodu, že žalovaná v danom období nechodila do zamestnania) nie je možné - práveže - vylúčiť väčší rozsah stretnutí. Taktiež nie je opodstatneným smerovanie argumentácie žalobcov k nutnosti preukazovania aktívnej pomoci (v súdnej veci prioritne zo strany žalovanej) medzi osobami, ktorých vzťah je posudzovaný z hľadiska naplnenia podmienky definovanej v § 116 OZ, časť za bodkočiarkou. Dotknuté zákonné ustanovenie nevyžaduje bezprostrednú faktickú pomoc, resp. starostlivosť, ktorá je vlastná iným inštitútom súkromného práva (napr. dedičskému oprávneniu v zmysle § 474 ods. 1 OZ, či prechodu nájmu bytu podľa § 706 ods. 1 OZ starostlivosť o spoločnú domácnosť alebo vzájomná odkázanosť výživou). Naproti tomu vzťah blízkych osôb má jednoznačne základ vo vnútornom emočnom pomere dotknutých osôb. Obdobne ako u osôb zákonom priamo zadefinovaných ako blízkych (príbuzní v priamom rade, súrodenci a manželia), u ktorých bezprostredne právna norma prezumuje takú intenzitu vzájomného vzťahu, že ujmu jednej by druhá osoba dôvodne považovala za ujmu vlastnú, pričom je úplne irelevantné, aká je kvalita, či kvantita ich vzájomných faktických kontaktov. Len pre úplnosť krajský súd dodal, že z výsluchu žalovanej bola zrejma jej znalosť pomerov všetkých troch prevodkýň spoluvlastníckych podielov, ktorá vôbec nevykazovala znaky „naučenosti“. Naopak, išlo v plnej miere o autentické a veľmi spontánne odpovede. Napríklad pri otázke na počet detí pani R. je v zápisnici zachytená len odpoveď „6 detí“, pritom zo zvukového záznamu je zrejme, že žalovaná tieto deti postupne vymenúva ich menami a až následne vyslovuje (číselné) konštatovanie o počte detí. Rovnako vo vzťahu k zdravotným problémom pani O., ktoré v zápisnici nie sú ani zachytené (zrejme i z titulu určitej ochrany osobných údajov), je zjavná nielen ich dobrá znalosť na strane žalovanej, ale aj jej snaha ochrániť menovanú pred možnými negatívnymi dôsledkami „zverejnenia“ predmetných zdravotných problémov. Je však potrebné čiastočne súhlasiť s odvolateľmi, že okresný súd dostatočne nevysvetlil dôvody, pre ktoré nevykonal žalobcami navrhované výsluchy svedkýň - prevodkýň spoluvlastníckych podielov. Zároveň, celkovo odôvodnenie napadnutého rozsudku pôsobí príliš stroho, ktoré nedôslednosti však odstránil doplnením dôvodov odvolací súd, keďže konanie na súde prvej a druhej inštancie tvorí jeden celok (bližšie napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 372/08, či IV. ÚS 350/09). O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku krajského súdu podali žalobcovia 1/ až 5/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnili § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Uviedli, že pre konanie o posúdenie existencie vzťahu a jeho intenzity medzi určitými osobami je kardinálne, aby bol vykonaný osobný výsluch dotknutých osôb. Dovolatelia už podaním zo dňa 6. decembra 2017 navrhli súdu vykonať výsluch okrem iných L. O., D. R. a D. Z., ktorých výsluch súd prvej inštancie nevykonal, pričom uvedenú skutočnosť namietali dovolatelia a j v odvolaní voči rozsudku okresného súdu. Z uvedeného dôvodu podľa dovolateľov možno považovať za predčasné konštatovanie odvolacieho súdu o existencii blízkeho vzťahu vychádzajúc len z jednostrannej výpovede žalovanej a z predtlačných nekonkrétnych čestných prehlásení. Tým, že odvolací súd vyhodnotil existenciu blízkeho vzťahu medzi žalovanou a jej pratetami bez riadneho vypočutia dotknutých pratiet, spôsobil, že jeho rozhodnutie je nielen nepreskúmateľné, ale z hľadiska posúdenia tak esenciálnej, podstatnej otázky akou je charakter vzťahu medzi týmito osobami, vykazuje ako celok znaky nespravodlivosti a arbitrárnosti, čím došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. Odvolací súd sa na niekoľkých miestach vo svojom rozsudku vyjadroval o existencii blízkeho vzťahu medzi žalovanou a jej pratetami. Podľa názoru dovolateľov sa však odvolací súd nemohol spoľahlivo vyjadrovať k existencii takéhoto vzťahu, nemal na to dostatočný skutkový podklad v spise, keďže všetky dotknuté osoby tohto vzťahu ani nevypočul. Odvolací súd však vo svojom rozsudku presvedčivo nevykonanie tohto dôkazu nezdôvodnil, čím podľa názoru dovolateľov narušil rovnosť zbraní jednotlivých strán sporu. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolatelia poukazujú na právny názor vyjadrený v rozsudku odvolacieho súdu sp. zn. 5 Cdo 32/2017 zo dňa 27. júna 2018. Pričom z tam uvedeného výkladu ustanovenia § 116 OZ možno konštatovať, že na to, aby sa určité osoby považovali za blízke, musí byť miera intenzity ich vzájomných vzťahov natoľko blízka a vzájomná, aby sa mohlo konštatovať, že ujmu jednej pociťuje druhá osoba ako ujmu vlastnú, ich vzájomný vzťah sa musí istým spôsobom vymykať štandardnej úrovni vzťahu v rámci širšej rodiny, resp. vzťahu medzi priateľmi a pod. Z dokazovania nemožno podľa názoru dovolateľov spoľahlivo určiť, že vzťah medzi žalovanou a pratetami je vzťahom veľmi blízkym, a to najmä ak súd nevykonal výsluch pratiet. Blížši nadštandardnejší vzťah žalovaná v

konaní netvrdila, nešpecifikovala, a to aj napriek tomu, že ju zaťažuje dôkazné bremeno. Navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Dovolatelia spolu s dovolaním podali aj návrh na odklad právoplatnosti rozsudku krajského súdu. Tento návrh odôvodnili skutočnosťou, že na okresnom súde je vedené konanie (sp. zn. 2C/18/2017) o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam špecifikovaným v návrhu na odklad právoplatnosti. V prípade vyhovenia žalobe v tomto konaní (sp. zn. 2C/48/2017) by sa žalobcovia stali väčšinovými spoluvlastníkmi a mohli by následne v konaní sp. zn. 2C/18/2017 žiadať, aby nehnuteľnosti boli prikázané im do ich vlastníctva. Situácia je v súčasnosti taká, že žalovaná v konaní 2C/18/2017 na základe žaloby žiada prikázať spoluvlastnícke podiely žalovaných - žalobcov 1/ až 5/ k predmetným nehnuteľnostiam do jej výlučného vlastníctva a vzhľadom na to, že jej svedčí kritérium väčšinového spoluvlastníckeho podielu, je vysoko pravdepodobné, že sa jej to aj úspešne podarí. Okresný súd síce uznesením zo dňa 30. októbra 2017 prerušil konanie sp. zn. 2C/18/2017 do právoplatného skončenia konania sp. zn. 2C/48/2017, avšak táto prekážka konania už odpadla a prípadne kladné rozhodnutie o dovolaní by už nemohlo zvrátiť právoplatné rozhodnutie v konaní sp. zn. 2C/18/2017.

4. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že nepovažuje dovolanie za dôvodné a ani jeden z dôvodov vymedzených dovolateľmi za prípustný. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa nej netrpí ani jednou z dovolateľmi vytýkaných väd, preto považuje dovolanie dovolateľov za nedôvodné. Žalovaná nepovažuje za dôvodný ani návrh dovolateľov na odklad právoplatnosti rozsudku krajského súdu, pričom upozorňuje, že v konaní 2C/18/2017 bol už vydaný neprávoplatný rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 29. mája 2019, n a základe ktorého bolo spoluvlastníctvo zrušené a nehnuteľnosti boli prikázané do výlučného vlastníctva žalobkyne s povinnosťou nahradiť žalovaným náhradu za spoluvlastnícke podiely.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) nezistil splnenie predpokladov pre odloženie právoplatnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť. Odôvodnenie uvedeného záveru je uvedené v nasledujúcich bodoch.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015).

8.1. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

8.2. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých

mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky). Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade prípustnosť dovolania dovolateľa o. i. odvodili z § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

13. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Dovolateľa zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f/ CSP a porušenie ich práva na spravodlivý proces oprelí o pochybenie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) pri vykonávaní dokazovania a hodnotenia dôkazov, keď nebol vykonaný výsluch nimi navrhnutých svedkov a uvedené nebolo odvolacím súdom v rozsudku presvedčivo zdôvodnené. Rozsudok odvolacieho súdu považujú nielen za nepreskúmateľný, ale aj nespravodlivý a arbitráry.

17. V súvislosti s námietkou dovolateľov o pochybení odvolacieho (i prvoinstančného) súdu v procese dokazovania najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého

dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

18. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

19. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Je zrejmé, že prvoinštančným súdom obstarané skutkové zistenia a ich právne posúdenie považoval za natoľko správne, že ich nepotreboval nijako korigovať. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcov, vyjadrenie žalovanej k tomuto odvolaniu, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov sporových strán, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa vysporiadal vo svojom odôvodnení so všetkými podstatnými námietkami žalobcov (vznesenými a j v dovolaní). Žalobcovia preto nedôvodne argumentovali, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje,

nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. sp. zn. I. ÚS 188/06).

20. K tvrdeniam dovolateľov o arbitrárnosti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku neuviedol dôvody, pre ktoré nevykonal ním navrhované dôkazy a odvolací súd to presvedčivo nezdôvodnil, treba uviesť, že nie každý, hoci aj nesprávny procesný postup, zakladá porušenie práva na spravodlivý proces. Je síce pravdou, že súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia neuviedol, prečo nevykonal výsluch dotknutých osôb (pratiet), ktoré na žalovanú previedli kúpnyimi zmluvami ich spoluvlastnícke podiely, ale odvolací súd v bode 18. a 19. rozsudku sa osobitne vyjadril k tomuto procesnému návrhu dovolateľov, pričom zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru o jeho nepotrebnosti, čím v podstate došlo k zhojeniu procesnej vady v konaní pred súdom prvej inštancie (pozri R 39/1993).

21. Dovolatelia preto neopodstatnene namietali, že súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP, preto v tejto časti dovolací súd ich dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

22. Dovolací súd pre úplnosť považuje ešte za potrebné dodať, že pri posudzovaní práva na spravodlivý proces je potrebné zohľadniť aj možnosť účastníka korigovať nesprávny postup súdu. Aj v prípade posudzovania „odňatia možnosti konať pred súdom“ podľa § 237 písm. f/ O.s.p. súd zohľadňoval procesnú zodpovednosť strán sporu. Podľa vtedajšej judikatúry dôvodom dovolania nemohlo byť akékoľvek odňatie možnosti konať pred súdom; súdna prax zaujala k tejto otázke zužujúci výklad. „Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania, napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie (R 39/1993).“ V danom prípade vo svojom riadnom opravnom prostriedku (odvolaní) dovocatelia využili možnosť uplatniť svoj vplyv na konanie, a to vyjadrením sa nielen k vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, ale aj k tvrdeným procesným vadám, s ktorými sa dostatočne v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal už odvolací súd.

23. Dovocatelia ďalej prípustnosť dovolania odvodili z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

24. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

25. Z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby mohol dovolací súd podrobiť dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeného pod písmenom a/ až c/ ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v zákone (§ 431 až § 435 CSP).

26. V ustanovení § 421 CSP je výslovne zakotvená záväznosť judikatúry ako nepriama záväznosť vyplývajúca z jej osobitej povahy, kde rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu.

27. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej dovolateľom označenej právnej otázky. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 2 Cdo 54/2018, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

28. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

29. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

30. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Dovolací súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

30.1. Odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) ako dôvod prípustnosti dovolania sa „viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky“ (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1382).

31. Dovolatelia, zastúpení advokátom, v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP poukazujú na právny názor vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 32/2017 a tam uvedený výklad § 116 OZ, z ktorého vyvodzujú konštatovania ohľadom požiadaviek na určité osoby, aby sa tieto osoby považovali za blízke osoby. Vo väzbe na uvedené tvrdia, že z dokazovania nemožno spoľahlivo určiť, že vzťah medzi žalovanou a pratetami je vzťahom veľmi blízkym (bližšie vid' dovolacia argumentácia v bode 3. tohto rozhodnutia). K čomu dovolací súd poznamenáva, že uvedené nepredstavuje vymedzenie konkrétnej právnej otázky riešenej odvolacím súdom, od ktorej záviselo jeho rozhodnutie, ani vysvetlenie odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Bez čoho nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľov.

32. V dovolateľmi označenom rozhodnutí najvyššieho súdu z 27. júna 2018 sp. zn. 5 Cdo 32/2017 v právnom spore o určenie neúčinnosti právneho úkonu s a síce jednalo o otázku aplikovateľnosti ustanovenia § 116 OZ, časť za bodkočiarkou, ale v ňom vyslovené závery vychádzali z konkrétnych okolností prejednávanej veci vo väzbe na teoretické úvahy o aplikovateľnosti uvedeného zákonného ustanovenia, podstatné ale bolo to, že najvyšší súd v tomto právnom spore zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď mal za to, že „vo svojej rozhodovacej praxi doteraz sa nezaoberal právnu otázkou, či a za akých predpokladov môžu byť rozvedení manželia osoby blízke podľa ustanovenia § 116 veta za bodkočiarkou Občianskeho zákonníka“. Konštatoval „riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (...)“ a „prípustnosť dovolania“, za ktorej situácie následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné, či je

ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci vo väzbe na dovolateľom riadne vymedzenú právnu otázku, čo nie je daný prípad, keď dovolatelia spochybňujú správnosť interpretácie § 116 OZ, časť za bodkočiarkou odvolacím súdom, ale právnu otázku jasne nevymedzujú (nenastoľujú).

33. V predmetnej veci z odôvodnenia odvolacieho súdu, ktorý podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštalácie, jasne a zrozumiteľne vyplýva, že úvahy o aplikovateľnosti ustanovenia § 116 OZ, časť za bodkočiarkou, sa musia vždy odvíjať od posúdenia všetkých osobitostí každého prípadu individuálne. Podobný záver, že každý jeden prípad je individuálny a každý jeden vzťah medzi osobami jedinečný, založený na rôznych väzbách a okolnostiach, vyplýva a j z dovolateľmi označeného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 32/2017. Takéto riešenie právnej otázky, otázky aplikovateľnosti ustanovenia § 116 OZ, časť za bodkočiarkou, vrátane jeho interpretácie na konkrétny prípad, nepredstavuje odklon od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu.

34. Napokon dovolací súd považoval za nevyhnutné reagovať aj na dovolateľmi uvádzanú námietku, že z dokazovania podľa nich nemožno spoľahlivo určiť, že vzťah medzi žalovanou a pratetami je vzťahom veľmi blízkym. Odvolací súd (zhodne s o súdom prvej inštalácie) naopak, vychádzajúc z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu súdom prvej inštalácie, prijal záver o existencii zákonom predpokladaného blízkeho vzťahu medzi žalovanou a predávajúcimi spoluvlastníkmi v zmysle § 116 OZ, časť za bodkočiarkou, na základe čoho ako vecne správne potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštalácie o zamietnutí žaloby žalobcov o nahradenie prejavu vôle žalovanej tak, že je povinná ako predávajúca uzatvoriť so žalobcami ako kupujúcimi kúpnu zmluvu týkajúcu sa dotknutých (v žalobe presne vymedzených) nehnuteľností. Je tak zjavné, že žalobcovia síce formálne odôvodnili dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštalácie v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ale podstatná časť ich dovolacej argumentácie smeruje voči ne/vykonanému dokazovaniu, vyhodnoteniu dôkazov a s tým súvisiace nesprávnosti (aj neúplnosť) skutkových zistení súdmi nižšej inštalácie (k čomu pozri aj bod 17. tohto rozhodnutia). V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec, atď. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmyslu a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Dovolateľmi uvádzané námietky preto nemohli viesť k založeniu prípustnosti ich dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 432 ods. 2 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

35. Dovolací súd na záver považuje za potrebné ešte pripomenúť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštalácie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porovnaj ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštalácie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

36. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že ani prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľmi podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie žalobcov aj v tejto časti odmietol v zmysle § 447 písm. f/ CSP.

37. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.